

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 10. aprila 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 42.

Prvi občni zbor Ljubljanske borze.

Ljubljanska borza je imela v četrtek dne 8. t. m. svoj I. redni občni zbor. Zbor se je udeležilo osebno in po pooblaštilih skupno 70 članov. Borzni predsednik g. Ivan Jelačin ml. je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče, med njimi zastopnika velikega župana g. dr. R. Marna, zastopnika finančne uprave višjega finančnega svetnika I. Rupnika, zastopnika Zveze industrijcev predsednika D. Hribarja in tajnika D. Goriupa, tajnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Windischerja in dr. I. Plessa ter načelnika ljublj. gremija trgovcev g. Gregorčiča. Po izčrpnem govoru g. predsednika Jelačina, ki ga prinašamo na drugem mestu, je podal borzni tajnik g. dr. M. Dobrila svoje poročilo.

Iz tajniškega poročila posnemamo naslednje glavne momente. Borza se je otvorila dne 16. avgusta 1924, a prvi sešatek se je vršil 18. avgusta 1924. Po otvoritvi borze so se pričela dela za sestavo specialnih uzanc za posamezne vrste blaga, ki so važne za našo trgovino, zlasti uzance za trgovanje z lesom. Sestava obširnih lesnih uzanc, za katere je bilo treba še iskati izraze dobesedno po celi Sloveniji, je uspelo v tako kratkem času, da so bile domače gospodarske ustanove, ki se trudijo že leta in leta na tej sestavi, osuple. Že po par mesecih je izšel v Trstu italijanski prevod teh uzanc.

Efektivno tržišče se je pričelo leta 1924 s kotiranjem 25 vrednostnih papirjev, med temi 10 državnih. Od hrvaških papirjev so kotirali le papirji Slovenske banke in prve hrvatske štedionice. Od srbskih denarnih zavodov ni kotiral noben papir, niti od Narodne banke, čeprav je ta to prvotno obljubila.

Na prvem borznem sestanku je bil zaključen kot prvi efektivni sklep v delnicah domače industrije Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode. Tekom štiri in polmesečnega poslovanja je bilo na efektivnem tržišču trgovanih skupno 2535 komadov vrednostnih papirjev v vrednosti 485.701'50 Din.

Prvi blagovni posel je bil sklenjen v žitu. Tu zavzema prvo mesto les. Celokupni promet v letu 1924 je iznašal 536 in pol vagona v vrednosti 7.680.345 Din.

Za naše gospodarstvo je pomenil velik udarec nepričakovani dvig dinarja, posebno pa še vzporeden padec lire, to-

rej valute dežele, ki je naš največji odjemalec. Tej okolnosti se je pridružil še nastop svetovne konkurence, zlasti Rusije.

Leta 1925 je kotiralo na efektivnem tržišču že 33 vrednostnih papirjev, njihov promet pa je znašal 22.752 komadov v vrednosti 2.935.073 Din. Po vrednosti je bil promet 1925 šestkrat, po količini pa devetkrat večji od leta 1924. Leta 1924 in 1925 je bil največji promet v državnih papirjih.

Zelo ugoden je bil razvoj borznega razsodišča, ki je doseglo v letu 1925 že zelo znatne uspehe. Leta 1924 so bile komaj 3 sporne tožbe, leta 1925 pa je bilo že 138 tožb. Dokaz, da prihajajo trgovski krogi do spoznanja, kako važnosti za razvoj trgovanja je borzno razsodišče. V letu 1926. pa je bilo že dosedaj vloženih 189 tožb.

Ekspertiz in prejemov vzorcev je bilo leta 1924 19, leta 1925 pa 53, nizko število je zato, ker se sklepajo kupitje pretežno na temelju uzanc drugih borz.

Naše gospodarske prilike so se v tej dobi le v malih, skromnih prilikah izpopolnile. Se vedno pa grozi našemu gospodarstvu stabilizacija dinarja. Da je naše gospodarstvo na mrtvi točki, dokazuje standardni delniški indeks in brezposelnostni indeks. Upati je, da prehodi naša borza vse krize, zlasti ker so gospodarski simptomi v bodočnosti povoljni. Nujna zahteva ljubljanske borze pa je pravica deviznega in valutnega trgovanja, dalje si bo morala borza priboriti tudi zaupanje veletrgovine in veleindustrije tako, da bo obstoj slovenskega gospodarstva zajamčen in bo postala Slovenija gospodarski Piemont države.

Predsednik finančnega odbora g. Josip Gogala je podal finančno poročilo in je ob koncu predlagal, da se borznemu svetu podeli absolutorij.

Nato so sledile volitve. Pri volitvah borznega sveta so bili izvoljeni dosednji borzni svetniki in le na mesto pokojnega g. Ivana Kneza je bil izvoljen ravnatelj g. dr. V. Kisovec in namesto g. Janka Jovana g. R. Skubec, ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe. V finančni odbor je bilo izvoljenih pet starih članov, v borzno razsodišče pa se je vršila dopolnilna volitev 12 članov.

Ker se pri slučajnostih ni oglasil nikdo k besedi, je predsednik g. Ivan Jelačin okoli 18. zaključil občni zbor.

Govor predsednika Ljubljanske borze Iv. Jelačina ml. na I. občnem zboru borze.

Predsednik Ljubljanske borze Ivan Jelačin ml. je na borznem občnem zboru v izčrpnem govoru podal lepo, pregledno sliko o prvem letu življenja naše borze, o prizadevanjih in težavah za nje izpopolnitev in o perspektivah za nje uspevanje. Po formalni otvoritvi zboru in pozdravu navzočih je predsednik g. Jelačin ml. izjavil:

Slavni občni zbor! Ker je bil občni zbor 20. marca t. l. nesklepčen radi premale udeležbe borznih članov, je današnji občni zbor glasom pravil sklepčen brez ozira na število navzočih. Otvarjam občni zbor in pozdravljam vse navzoče, zlasti pa vladnega komisarja višjega finanč. svetnika dr. Rupnika, načelnika trg. oddelka dr. Rudolfa Marna kot zastopnika velikega župana in vse ostale zastopnike gospodarskih korporacij.

Ljubljanska borza je v preteklem letu štel 168 članov, v letu 1924 142 in je narasla v letu 1925 na 185 članov. V času borznega delovanja so preminuli zaslužni člani borze gg. Vinko Majdič, g. borzni podpredsednik Ivan Knez in g. Emil Malhapa, ter prosim vse navzoče, da njihov spomin počaste s tem, da vstanejo s svojih mest.

V splošnih vidikih bi bilo delovanje borze od svojega početka očitno približno tako:

Borza se je imela boriti pri svojem razvoju z mnogimi težavami, posebno glede pridobitve koncesije za valutami in devizami. Vsi tisti, ki so takrat vstopili kot borzni člani so se zavedali, da ne bo šlo vse tako naglo kot bi bilo želeli. V dolžnost si štejem, da se zahvalim vsem, ki so se trudili za doseg popolne borzne koncesije, zlasti pa našemu častnemu predsedniku g. Dragotinu Hribarju, dalje moram omeniti tudi zasluge pokojnega predsednika g. Ivana Kneza, hvala gre tudi g. dr. Windischerju za njegov trud. Vsi ti in drugi gg. so se mnogo trudili, da dosežejo naš ideal popolne borze. Res je, da so bili vsi ti naporji za doseg tega ideala spremljani z neuspehom, kajti mentaliteta beograjskih krogov je bila protivna razvoju ljubljanske borze. Zato smo vse njihove visoko doneče fraze o njihovih željah in umevanju za razvoj naše borze sprejemali vedno le z rezervo in skeptom.

Najprej moramo zagotoviti sigurnost obstoja naše borze, potem moramo šele računati z doseg koncesije za popolno borzo. Ker sem že pri tem, naj vključim svojo skromnost in za umevanje težkih okoliščin omenim tudi svoje lastne intervencije, ki sem jih storil borzi v prilog. Bil sem dvakrat v avdicijeni pri finančnem ministru dr. Stojadinoviću, ki pa se je na znani stereotipen beograjski način izgovarjal, češ, da ima još vremena, zraven pa zagotavljal svojo blagohotnost ljubljanski borzi. Dekreta, ki ga je

njegov prednik dr. Spaho že pripravil in ki dovoljuje ljubljanski borzi trgovanje z devizami in valutami, pa dr. Stojadinović neče izdati in uveljaviti.

Nisem zamudil nobene prilike, zlasti z bivšimi slovenskimi ministri dr. Korošcem, dr. Kulovcem, dr. Zerjavom in tudi dr. Spahom, da jih prosim za posredovanje in naklonjenost ljubljanski borzi. Vsi so obljubili in zagotavljali vedno svojo pomoč. Dolžan sem, da se zahvalim tudi srbskim trgovskim krogom, zlasti pa g. Stanojeviću, predsedniku beograjske trgovske zbornice za solidarno pomoč. Srbijski trgovci in njihove organizacije so mi vedno zagotavljale, da srbsko trgovstvo nima nobenih pomislekov proti popolni ljubljanski borzi. Beograjska borza ne čuti sama nikakega konkurenčnega motiva, da bi bila ljubljanski borzi nasprotna. Funkcionarji beograjske borze so mi obljubili, da bodo tozadevno celo sami pri dr. Stojadinoviću, ki je podpredsednik borze, intervenirali ljubljanski borzi v prilog.

S tajnikom dr. Dobrilo sva tudi posetila dr. Peručića, glavnega tajnika zagrebške borze, ki je izjavil, da zagrebška borza nima proti ljubljanski borzi ne samo nikakega nasprotja, nego ji celo želi uspeh, kajti na zagrebški borzi je delovanje tako urejeno, da plačujejo senzali pavšalno gotov znesek od deviznih poslov in bi zato zagrebška borza s strani ljubljanske borze v tem oziru ne občutila nikake konkurence.

Mi smo vzeli te izjave na znanje, da so lažne. Ker pa tozadevno nimamo še nikakega upanja, da bi se borza izpopolnila, smo obrnili svoje delo v drugo smer in smo vse svoje skrb posvetili sanaciji ljubljanske borze. V tem oziru imamo kljub vsem težavam upanje, da smo prišli na zeleno vejico in ugotavljam, da je postala naša borza v zadnjem času aktivna. Borzo je treba postaviti na lastne noge s pomočjo ostalega borznega poslovanja, da se ji bo posrečilo dobiti tudi koncesijo za trgovino z valutami in devizami.

Dolžnost slovenskega gospodarskega življenja je, da podpira z vsemi močmi delovanje naše borze. Vsak narod, ki tvori gospodarsko in kulturno celoto, mora podpirati in vzdrževati obče koristne institucije in če nimamo Slovenci dovolj lastne moči in ambicije, da obdržimo ljubljansko borzo, se tudi ne smemo postaviti svojim bratom in drugim narodom ob bok.

V vprašanju ljubljanske borze mora biti vsa slovenska javnost enotna.

V vprašanju sanacije ljubljanske borze stamam blagohotno prisločili na pomoč z brezobrestnimi posojili ljubljanska Trgovska in občinska zbornica in Društvo denarnih za-

vodov. So pa nekatera podjetja in zavodi, ki imajo svoja središča izven Slovenije, ki pa vendar izrabljajo njeno gospodarstvo in ki se niso ozirali na potrebe ljubljanske borze, ali pa se niso niti odzvali. Kakor druga dejstva, je treba omeniti tudi to.

Ljubljanska borza beleži dalje tudi pomnožitev borznih senzalov, ki jih je treba vsakakor več ko dva, ki sta poslovala od početka borze. Z novimi senzali sta zlasti pridobili žitna in lesna trgovina. Naše članstvo zanima zlasti borzno razsodišče, ki je postalo važen činitelj v naši trgovini in je eksistenca borze potrebna že radi samega borznega razsodišča. Pri borznem razsodišču so naši trgovci spoznali njegovo važnost. Treba pa je pri tem tudi šele vzgajati naše trgovce. Hitro poslovanje borznega razsodišča nudi mnoge prednosti napram počasnemu delu rednih sodišč, ki so s tožbami preobložena.

Ekspertize že postajajo važni borzni dohodki. Žitna stroka je sicer vse premalo zastopana, dasi ji borza nudi ugodnost primern. tarif. Ljubljanska borza se je tudi živo zanimala za premost in je upravni odbor storil primerne korake pri TPD kot glavnem premostovnem producentu, da pride premost na borzo. Kajti po pravici smemo imenovati Slovenijo premostovno deželo, ker je v državi glavna producentinja premosta, kot imenujemo Vojvodino državno žitnico in Bosno glavno lesno pokrajino Jugoslavije.

Obžalovati je, da nekateri gospodarski krogi našega truda ne znajo dovolj ceniti. Računati moramo namreč pri vsakem koraku, ki ga za borzo storimo na neko hladnost in konzervativnost. Slovenci smo tipičen narod glede nezaupljivosti proti vsaki novi stvari, ko pa uvidimo, da je ta nova stvar koristna in da more uspevati se kmalu sprijaznimo z njo in jo s pridom uporabljamo.

Jaz sem optimist, kljub temu, da časi niso rožnati, ali nikdar ne smemo vreči puške v koruzo in postati pesimisti ter dopustiti, da imajo od naše apatije korist drugi, ki pridejo in uspevajo tam, kjer Slovenci nečajo ali ne znajo. Prosim vse cenjene člane ljubljanske borze, da poživijo zanimanje za borzo in nam pomagajo. Možno je, da uprava včasih pogreši, zato pa je potrebna tudi inicijativa iz najširših vrst borznega članstva. Zahvaljujem se tudi vsem posameznim gospodom, ki so nas v delu podpirali, zlasti pa se zahvaljujem borznima funkcionarjema dvorn. svetniku Dukliću, tajniku borznega razsodišča in dr. Dobrili, borznemu tajniku. Vsak, ki je pri nas angažiran, se trudi s polno vneto za borzni prosep. Apeliram na našo žurnalistiko, da nas vzajemno s svojim delom podpira, za njeno dosedanje delo ji pa izrazim priznanje in zahvalo.

Statistika o dohodnini za l. 1925.

Finančna delegacija v Ljubljani je te dni objavila statistiko o dohodnini za leto 1925, ki v jasni luči kaže, da je trditev o bogastvu Slovenije, s katero opravičuje minister za finance davčno prakso in poostreno izterjavanje davkov, le fraza, katere minister za finance sam ne more smatrati za resno, ako prouči statistiko.

Od 1.056.081 prebivalcev, ki jih je štela Slovenija dne 31. januarja 1921, je plačevalo dohodnino za leto 1925 32.922 oseb. Od teh jih je bilo samcev, odnosno takih, ki nimajo družine, 4118, to je 3.12%, z enim družinskim članom je bilo 3440 cenitov, z dvema ali več družinskimi člani pa 25.364. V celoti je torej bilo z dohodnino za leto 1925 prizadetih v Sloveniji 119.923 oseb, to je 11.35% prebivalstva. Pri tem niso všteti državni uradniki, ki od svojih službenih prejemkov ne plačujejo dohodnine, ampak na novo uveden davek, ki se pobira v vsej državi.

Z dohodnino so najbolj prizadeta mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. V Ljubljani plačuje dohodnino 3856, v Mariboru 2601, v Celju 679 in v Ptuj 391 oseb. Ako upoštevamo družinske člane dohodninskih zavezancev, je prizadetih v Ljubljani z dohodnino 19.94%, v Mariboru 21.06%, v Celju 23.30% in v Ptuj 26.48% prebivalstva. V teh mestih z lastnim statutom je torej prizadetih z dohodnino 20.87%, to je ena petina prebivalstva. V ostalih krajih brez Prek-

murja plačuje dohodnino 23.662 oseb, z družinskimi člani vred 10.52% prebivalstva, v Prekmurju pa 1733 oseb, z družinskimi člani vred 9.32% prebivalstva. Število davkoplačevalcev se je od leta 1924 na leto 1925 v Ljubljani znižalo od 4431 na 3856, v Mariboru zvišalo od 1958 na 2601, v Celju od 686 na 679 in v Ptuj zvišalo od 333 na 391. V ostali Sloveniji je plačevalo leta 1924 26.480 oseb dohodnino in v Prekmurju 1748 oseb, v letu 1925 pa v Prekmurju 1733, v ostali Sloveniji pa 23.662 oseb.

Povprečno število z dohodnino obremenjenega prebivalstva se je od 12.09% leta 1924 znižalo na 11.35% leta 1925.

Dohodninsko napoved je vložilo leta 1925 od 32.922 samo 10.216 davkoplačevalcev, kar znači, da se je dvema tretjinama davkoplačevalcev odmerila dohodnina na podlagi uradnih pripomočkov odnosno po oceni cenilne komisije. To dejstvo daje cenilnim komisijam pri nas tem večji pomen, ker je pretežno od njih odvisno, kako visoko se oceni dohodke za odmero dohodnine. Naši davkoplačevalci naj bi pri prihodnjih volitvah upoštevali to dejstvo in se bolj brigali za to, koga odpošljejo v komisije, kakor so se do sedaj. Ako že ne vlagajo napovedi, naj vsaj ob volitvah gledajo na to, da odpošljejo v komisijo take moze, katerim z mirnim srcem zaupajo, da bodo v polni meri zastopali njihove interese.

Žalostno poglavje naše davčne zakonodaje kaže statistika o ugodnostih, priznanih pri plačevanju dohodnine zaradi vpoštovanja družinskih razmer. Statistika pravi, da se vsled prenizkih izmer dohodkov, pri katerih je mogoče vpoštovati družinske razmere davkoplačevalcev, ni moglo uporabljati §§ 173 in 174 zakona o osebnih davkih niti pri enem davkoplačevalcu. Naša zakonodaja ni skrbela, da si gospodarski krogi pravočasno opozorijo odločilne faktorje, da ob povisani davčnega minima primerno zvišajo tudi postavke, ki upravičujejo porabo navedenih ugodnosti. Surogat, ki se nam je nudi administrativnim putem, je kazal sicer dobro voljo, da se v okviru močnosti popravi trdoto zakona, ni pa mogel v polnem obsegu popraviti škode, ki jo je povzročilo odklonilno zadržanje ministrstva za izvajanje zakona o osebnih davkih po intencijah zakonodajalca.

Celokupni dohodki za odmero dohodnine za leto 1925 so ocenjeni na 491.9 milijonov dinarjev, ki se na posamezne dohodninske vire porazdele sledeče: dohodki iz zemljišč 131.7 milijonov dinarjev, iz poselij 11.8 milijonov, iz samostojnih podjetij in opravil 251.1 milijonov, iz službenih prejemkov na 78 milijonov, iz glavnične imovine na 12.9 milijonov, in na dohodke iz drugih virov 6.4 milijonov dinarjev. Od teh dohodkov uveljavljeni odbitki so znašali 34.8, čisti dohodek torej 457.1 milijonov dinarjev. Povprečen dohodek enega davkoplačevalca je znašal okoli 13.800 dinarjev, torej približno 14.000 dinarjev. Povprečnih dohodkov 14.000 dinarjev ni imelo daleko preko dve tretjini davkoplačevalcev, to je 25.532 oseb. Največjemu številu davkoplačevalcev, to je 12.195, se je odmerila dohodnina od dohodkov po 5000 do 6500 Din. Več nego 14.000 Din je imelo dohodkov 7390 oseb in sicer 1235 od 14.000—16.000 Din, 1213 od 16.000 do 19.000 Din, 1621 od 19.000—25.000 Din, 2193 od 25.000—50.000 Din, 589 od 50.000—75.000 Din, 226 od 75.000 do 100.000 Din, 102 od 100.000 do 125.000, 53 od 125.000 do 150.000 Din, 41 od 150.000 do 175.000 Din, 21 od 175.000 do 200.000 Din, 18 od 200.000 do 225.000 Din, 13 od 225.000 do 250.000 Din in 65 preko 250.000 Din.

Celokupen predpis dohodnine je znašal leta 1924 Din 62.104.033, leta 1925 pa Din 55.488.438. Prepis se je torej znižal za približno 7 milijonov dinarjev.

Statistika nam pokaže našo polno revščino. Ako bi ne imeli še kolikor toliko razvitih samostojnih podjetij, v prvi vrsti trgovine, obrti in industrije, bi izpadla statistika še bolj žalostno. Ocenjeni dohodki iz samostojnih podjetij presegajo polovico celokupnih obdavčenih dohodkov. Dohodki te vrste prihajajo po največ v poštev pri

ocenah preko 14.000 Din dohodkov, vsled česar tudi davkoplačevalci teh panog, obremenjeni z najrazličnejšimi davki, davščinami in taksami, nosijo poleg kmeta pretežno breme naše dohodnine. Zato je razumljiv odpor teh stanov proti dohodnini. Gospodarski krogi so si složni v zahtevi, da se dohodnina, ako se že ne odpravi, vsaj izdatno omili. Finančna uprava bi si z enim kot z drugim prihranila veliko očitkov, ki jo zadevajo v pretežni večini ravno z dohodnino.

Mednarodna ekonomska konferenca.

(Iz poročila tajnika g. dr. Cvetka Gregoriča na zadnjem občnem zboru Centrale industrijskih korporacij v Beogradu.)

Liga narodov pripravlja mednarodno ekonomsko konferenco. Program še ni določen, ni pa izključeno, da pride do razprave tudi vprašanje ekonomskih mer v svrhu pomoči Avstrije, ki trdi, da ji obstanek v novih povojnih mejah ni mogoč, ker so se vse sosednje države zavarovale proti uvozu avstrijskih industrijskih predmetov.

Znana je vrlo agilno in spretno zasnovana akcija Avstrije, ki ima namen, da bi sosednje države pod pritiskom Lige narodov priznale preferenčne carine največje ugodnosti, da bi se med naslednjimi državami avstro-ogrske monarhije sklenil carinski sporazum, carinska unija.

Prizadevanja Avstrije, če bi se uresničila, pomenila bi za našo državo in njeno gospodarstvo, zlasti pa za našo industrijo ogromno opasnost. Zategadelj mora naša država tem vprašanjem posvečati največjo pozornost. Na konferenci interparlamentarne unije v Washingtonu oktobra meseca 1925 je bil predložen projekt resolucije, ki je v bistvu konstatiral, da dele gospodarske meje danes narode v Evropi v tako izdatni meri, da bistveno ovirajo občni napredek človeštva in predstavljajo permanentne nevarnosti za konflikte, kakor tudi da je prvenstveni interes evropskih proizvajalcev, dobiti za svoje proizvode dobro razpečevališče in tržišče, s čimer bi se zmanjšali na eni strani proizvodni stroški, na drugi pa nevarnost brezposelnosti. Na podlagi tega je poročevalec Interparlamentarne konference (Nemec) sugeriral »ustanovitve carinskega sporazuma« med vsemi evropskimi državami ali vsaj nekaterimi teh držav.

V imenu naše delegacije na omenjeni konferenci je nato dr. Velizar Janković v dokumentiranem govoru razložil, kako je naša država od leta 1918 vedno stremela za tem, da se

omogoči blagovni promet med njo in drugimi državami ter izjavil: »Da je kraljevina SHS pripravljena iti tudi dalje v pravcu večjih olajšav v mednarodni trgovini in da je pripravljena zavzeti naklonilno stališče napram vsem onim carinskim obveznostim in respektivnim klavzulam in formulam, ki se omenjajo v resoluciji konference, ali pod pogojem: da te niso protivne bistvenim gospodarskim interesom kraljevine SHS;

da se morejo zediniti z njenimi fiskalnimi interesi;

da nosijo na sebi karakter splošne uporabe, to je, da se uporabljajo v vseh ali največjem delu evropskih držav, v vsakem primeru pa v državah vzhodne in severne Evrope in končno,

da se vedno kretajo na bazi mednarodne enakosti in pravice.

Izvajanje naše delegacije je napravilo velik vtis na člane konference; naše stališče so podpirale tudi druge države, tako da je vprašanje carinskega sporazuma odloženo na daljno proučevanje.

Kar se tiče pritožbe Avstrije, da ji druge države onemogočajo izvoz, moramo poudariti, da ta trditev z ozirom na nas ne odgovarja istini.

Pod režimom stare tarife so bile meje široko odprte za uvoz blaga k nam, že iz tega razloga, ker se celo vrsto let ni plačevalo carinskega azija v zlati pariteti; izvemši kratko dobo nismo imeli uvoznih prepovedi.

Z novo trgovinsko pogodbo z Avstrijo so priznane Avstriji jako znatne ugodnosti, celo na veliko škodo posameznih naših industrijskih strok.

Ukinjenje naše luksuzne takse v zvezi z znižanjem carine na podlagi trgovske pogodbe z Avstrijo ima za posledico, da so uvozne davščine gotovo pri vseh predmetih, na katere se je plačevala luksuzna taksa, nižje, v zelo mnogih primerih znatno nižje nego po stari tarifi.

Nasprotno moramo konstatirati, da je avstrijska carinska politika bila dosti manj liberalna nego naša.

V Avstriji je obstojal (in še obstoji) sistem uvoznih in izvoznih dovoljenj, odnosno prepovedi. Na ta način je obstojala skozi vrsto let možnost, da se uvoz raznih predmetov prepove, in ta možnost se je vrlo mnogo izkoriščala; razni naši interesi so imeli veliko škodo od tega (na primer tovarne salam in suhomesnate robe v splošnem). Dočim je Avstrija uvozila k nam velike količine emaljirane posode, je bil našim tovarnam tega blaga zabranjen uvoz v Avstrijo.

Avstrija je uvedla diferencirani davek na poslovni promet, na blago inozemskega izvora večji (čestokrat dvojni), nego na blago avstrijskega izvora, kar na primer težko prizade ne našo mlinarsko industrijo.

Medtem ko naše blago plača avstrijski prometni davek takoj ob uvozu v Avstrijo, se uvaža iz Avstrije k nam blago brez plačevanja našega davka na poslovni promet. Naš fabrikant mora medtem plačati davek na poslovni promet, vsled česar so pri nas domači industrijski proizvodi vedno višje obremenjeni z našim davkom na poslovni promet nego inozemski proizvodi.

Avstrija si prizadeva z vsó silo, da dvigne svoje kmetijstvo. Posrečilo se ji je že, da more potrebo glavnih živilskih potrebščin (razen pšenice in mesa) gotovo v celoti kriti z domačim proizvodom.

V zasledovanju tega načrta dela Avstrija težkoče uvozu agrarnih produktov iz agrarnih držav, svoje industrijske pridelke hoče pa izvažati baš v te države.

Pretenzije Avstrije niso majhne! Njene pritožbe, da se njeni industriji onemogočuje izvoz — vsaj kolikor se naše države tiče — niso utemeljene. V ostalem opozarjamo še na eno dejstvo. Avstrijska industrija je v glavnem grupirana okoli Dunaja, kjer se nahajata dve tretjini avstrijske industrije.

Favorizirati s posebnim carinskim režimom Avstrijo bi značilo favorizirati eno mesto na škodo gospodarstva cele ene ali celo več držav.

V resoluciji je treba po našem mnenju prositi vlado, da spremlja z največjo pazljivostjo vse pokrete in akcije, ki bi šle za tem, da se nas prisili k gospodarskim sporazumom z drugimi državami in da zavzame najenergičnejše stališče napram takim meram. Naši gospodarski odnosi z drugimi državami se morajo urediti samo s trgovskimi pogodbami, ki jih sklepamo mi po svojih potrebah in prilikah po svoji prosti volji.

Trgovina.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Albanijo. Dne 6. t. m. je prispela v Beograd albanska delegacija za trgovinska pogajanja. Delegaciji predseduje bivši pravosodni minister Tutu Lani, člani: podpredsednik parlamenta Kulmiedo in generalni tajnik zunanjega ministarstva Djafer Vila. Na kolodvoru so jih sprejeli albanski poslanik Staura in dva višja uradnika zunanjega ministarstva.

Naša trgovina bilanca za leto 1925 aktivna? Po beograjskem »Trgovskem glasniku« je naša trgovinska bilanca za leto 1925 aktivna in sicer za iznos približno 180 milijonov dinarjev. Vrednost celokupnega izvoza v letu 1925 bi znašala po tem poročilu 8.904 milijonov dinarjev.

Nabavljalne zadruge državnih nameštencev in davek na poslovni promet. — Vprašanje davčne dolžnosti nabavljalnih zadrug je bilo sporno izza uveljavljenja

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORIŠČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

(Ing. Viktor Gostiša.)

(Nadaljevanje.)

Ogromne težave, katere je imela Italija za časa vojne z nabavo vojnega materiala, pa so jo prisilile, da je sama začela misliti na izdelavo teh potrebščin ter je v popolnem pomanjkanju lastnega premoga, ki bi bil sposoben za koksanje, pristopila elektrifikaciji metalurške industrije. To ji je bilo tem lažje, ker razpolaga Italija v svojih severnih provincah z zadostnimi in stalnimi gorskimi vodami, ki izvirajo v alpskih snežnikih in ledenikih. Zaporedoma so nastale električne peči, katerih je Italija imela že leta 1921 dvajset. V glavnem so proizvajale te peči samo jeklo, za časa vojne pa nekatere tudi sintetično surovo železo ter je znašala ta produkcija l. 1918 62.000 ton. Pri tem so se uporabljali kot obilen material v glavnem samo železni odpadki, katerih je bilo za časa vojne dovolj in to posebno od izdelave topov, municije itd.

Vedno bolj rastoča potreba na železu pa je prisilila italijansko železarsko in-

dustrijo, da se je intenzivno pečala tudi s poskusi, kako bi surovo železo dobivala električnim putem direktno iz železnih rud. S početka se ti niso obnesli in šele vojna konjunktura je izpodbudila tvrdko Ansaldo & Comp. v Aostii, da je počela graditi veliko podjetje te vrste, v katerem naj bi se električnim putem topili magneti iz okolice Cogne. Vsled splošne gospodarske krize po vojni pa je gradba nekaj let popolnoma počivala ter se šele tekom lanskega leta izvršila. Naprava, ki baje še ne funkcionira najboljša, sestoji iz šestih električnih peči, od katerih ima vsaka kapaciteto 4800 KW, kar odgovarja približni proizvodnji 70 do 80 ton surovega železa dnevno. Peči so mešane konstrukcije in imajo deloma obliko visokih koksovskih, deloma odprtih ognjiščnih peči, kombinacija, ki bi eventualno omogočila tudi toplenje drugih vrst rud. Vse sirove proizvode, inkluzivno specialne železne zlitine, ki se bodo tudi izdelovale v tej tovarni, bo pa predelavala električna jeklarna v bližnjem mestu Cogne Girod, ki bo na ta način v stanju, da proizvaja visokovredne vrste specialnega jekla. Ti dve tvornici, ki sta kot lastnina enega in istega društva ustanovljeni s kapitalom od 200 milijonov lir, na katerem je udeležena tudi država z 80 milijoni, bodeta reprezentirali najmodernejše metalurško podjetje, ki je v svojem tehničnem se-

stavu popolnoma vertikalno koncentrirano, to se pravi, da se program fabrikacije počne z rudo in izvrši specialnim jeklom.

Razven omenjenega podjetja se nahaja v Italiji in to ne ravno v centru države, ampak tudi na periferiji — v severnih pokrajinah še znatno število drugih samostojnih metalurških naprav, ki se bavijo večinoma le s proizvodnjo jekla in sicer z električnim topenjem starega železa. Tako je n. pr. leta 1921 Italija štela 107 jeklarn, ki so imele v obratu skupno 68 Siemens Martinovih in 80 električnih peči, ki so porabile okoli 700.000 ton starega železa in odpadkov ter izdelale skoro isto količino jekla.

Na tem mestu moramo še posebno poudariti, da se tudi italijanski vladni krogi intenzivno zanimajo za procvit železarske industrije, kot eno najvažnejših industrijskih panog, ter jo posebno v gospodarskih krizah podpirajo z državnimi subvencijami in tarifarnimi olajšavami, zaščitnimi carinami itd.

Isto pot, kakor Italija, je ubrala tudi Švica, ki je z izkoriščanjem alpskih voda v zadnjih letih znatno razširila svojo železarsko industrijo, posebno pa proizvodnjo sintetičnega surovega železa.

Zanimiv primer, kako so tudi agrarne države pristopile industrializaciji, imamo v Španiji. Ta država je bila vse do početka svetovne vojne skoro le agrarna, če-

prav razpolaga z okroglo 700 milijonov tonsko količino izvrste železne rude s povprečno 50% železa in tudi s precejšnjimi zalogami za izdelavo koksna uporabnega premoga. Šele svetovna vojna je jasno diktirala industrializacijo te države, ki je z razumno gospodarsko politiko pripomogla do kreacije raznih železarskih podjetij. Poleg večjega števila strojnih tovarn poseduje Španija dandanes tudi že visoke peči in jeklarne. Razven tega pa se nahaja v projektu izgradba novih takih podjetij, tako n. pr. ena v Ponferadi z letno kapaciteto do 250.000 ton surovega železa. Tu ste predvideni dve moderni visoki peči, Tomaso in Martinove naprave in s temi v vezi kompletna valjarna. Še večje podjetje te vrste pa se snuje v južni Španiji v Saguntu z akcijskim kapitalom 100 milijonov peset, ki bo v stanju, da izdela letno do 300.000 ton železa in jekla. Večji del tega podjetja je že stavljen v obrat.

Tudi sosedna Španija Portugalska se intenzivno bavi z idejo, da povzdigne moderno železarsko industrijo z letno produkcijo do 100.000 ton. Vlada hoče v to svrhu osnovecu dovoliti razne pravice ter daje n. pr. brezplačno na razpolago celo za to industrijo potrebno stavbišče in oprošča podjetnika za dobo petih let plačanja vseh državnih davkov in carin.

(Dalje sledi.)

davka na poslovni promet. Nabavljalne zadruge so zahtevale na podlagi splošne davčne oprostitve tudi oprostitve od davka na poslovni promet, finančna uprava pa se je stavljalna na stališče, da se splošna davčna prostost ne razteza tudi na davke na poslovni promet. Spor je z novim finančnim zakonom rešen v prilog nabavljalnemu zakonu. Člen 159. tega zakona določa, da so nabavljalne zadruge dolžne plačevati davek na poslovni promet, katerega opravijo z nečlani. — Mi smo od nekdanj zastopali stališče davčne dolžnosti nabavljalnega zadruge, ker ne dolžnosti nabavljalnega zadruge, ki ljalne zadruge, ustvarjajo za trgovino, ki nosi običajna davčna bremena, neenaki konkurenčni pogoji ravno ob sedanji gospodarski krizi, ki ostri konkurenco do skrajnosti.

Industrija.

Anketa glede surovega železa. V Beogradu se je vršila te dni konferenca inlerisiranij krogov glede pospeševanja naše železne industrije. Na konferenci so bili prisotni: v imenu ministrstva trgovine in industrije inšpektor dr. Milan Lazarević, za generalno rudarsko direkcijo ing. g. Despić, v imenu rudarskih podjetij v Sarajevu ing. g. M. Milošević. Centralo industrijskih korporacij je zastopal g. dr. Cvetko Gregorić, a svet za narodno obrambo polkovnik Milovanović, ter zastopniki domačih topilnic in livarn železa. Na anketi se je razmotrivalo vprašanje kako bi bilo omogočiti livarnam železa in tovarnam strojev, da bi kupile sirovo železo v državi. Na anketi so se delegati topilnic in livarn sporazumeli glede cen. Po teh razgovorih bo topilnica v Varešu dajala po določen cen surovo železo topilnicam in železarnam v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Osijeku, Subotici, Brodu in drugim. Pričakovati je tedaj, da se bo začelo delo v vareski topilnici razvijati intenzivneje, ker doslej ni bilo tej topilnici mogoče vzdržati tujo konkurenco.

Tovarna vagonov v Smederevu. Te dni je začela v Smederevu obratovati nova državna tovarna za popravilanje vagonov. Tovarna ima najmoderneše stroje in bo izdelovala 5000 vagonov letno.

Denarstvo.

Statut Državne obrtne banke. Zanimska komora v Beogradu sklicuje za 25. t. m. v Beogradu anketo glede sestave statuta Državne obrtne banke. Na anketi bodo sodelovali zastopniki zbornice in centralnih obrtniških zvez. Izdelati se ima predlog za statute, ki bo predložen ministru trgovine in industrije v odobrenje.

Ukinitev posebne takse na obresti hranilnih vlog in tekočih računov. — V Sloveniji in Dalmaciji se je do zadnjega pobirala na podlagi § 7. bivšega avstrijskega zakona z dne 29. februarja 1864, drž. zak. št. 20, na obresti hranilnih vlog in tekočih računov posebna taksa. Pobiranje te takse je s členom 217. finančnega zakona za l. 1926/27 ukinjeno.

Izkaz o stanju Narodne banke, z dne 31. marca 1926. (Vse v milijonih Din: v oklepaju razlika napram izkazu z dne 22. marca 1926). Aktiva: kovinska podlaga 442.6 (— 1.6), posojila: na menice 1.159.0, na vrednostne papirje 163.9, skupaj 1.322.9 (— 3.7), račun za odkup kronskih bankovcev 1.151.9, račun začasne zamenjave 349.4, državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih posestev 2.138.3, saldo raznih računov 644.8 (— 1.0), skupaj 9016.6; pasiva: glavnica 28.8, rezervni fond 7.6, bankovci v obtoku 5.683.1 (— 2.4), račun začasne zamenjave 349.4, drž. terjatve 115.0 (— 126.8), vrednost založenih državnih posestev 2138.3, obveznosti: po žiru 272.9, po raznih računih 343.2, skupaj 616.1 (— 116.5), ažijska 77.8; skupaj 9016.6; obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Inozemski kapital v Italiji. — Finančni minister Volpi priobčuje številke kapitala, ki ga imajo naloženega v Italiji inozemski družbe. V gospodarskem letu 1924/5 je znašal ta kapital 691.160.390 lir, od kojih je bilo 644.497.486 investiranih v trgovino in industrijo ostalo pa v zavarovalnih družbah. V Campaniji je bilo naloženih 158 milijonov, v Lombardiji 97.5, v Toskani 91.6, v Piemontu 62.8, v Benečiji 56.5, v Liguriji 55 itd. Mislili bi,

da se je naloženi kapital v zadnjih 12 letih, od 1912/13 na 1924/25, izdatno pomnožil. Pa se ni; v prvi skupini se je pomnožil za 90 milijonov, v drugi pa za 13.5. V prihodnjih dneh bo povedal Volpi tudi še, katere države imajo investirano gori imenovano glavnico.

Davki in takse.

Avtonomija davčnih komisij in novi finančni zakon. — Minister za finance si je v novem finančnem zakonu izposloval pravico, da izmenja celo davčno komisijo ali posamezne komisijske člane, ako se uveri, da je delo cele komisije ali posameznih članov komisije nepravilno ali nezakonito. V takem slučaju sme odrediti, da se davčna odmera deloma ali popolnoma obnovi. — Za neredno udeležbo komisijskih sej in za ovirano delo komisije more minister za finance kaznovati komisijske člane z globo do 1000 dinarjev. — Poostreitev tega člena, o kateri smo svoječasnoro poročali, da se je od izvestne strani predlagala, je, kakor kaže zakon, izostala.

Edinstveni državni pribitek na hišno-najemninski davek v Ljubljani. — Povodom znižanja davčne stope od 20% na 12% so radi nepopolnosti dotične zakonske odredbe nastali dvomi, ali se sme v Ljubljani pobirati na znižani davek še nadalje 60% državni pribitek, ali pa je ta pribitek analogno njegovi višini izven Ljubljane pobirati s 70%. — Finančni zakon za l. 1926/27 je te dvome razjasnil in izrecno določa, da znaša edinstveni državni pribitek na hišno-najemninski davek, ki se odmerja v Sloveniji in Dalmaciji, brez izjeme vedno 70%.

Dohodnina in invalidski davek ter vojaška komorska doklada. — Zadnji dvanajstinski zakon (za mesec december 1925 — marec 1926) je oprostil dohodnino za l. 1926 invalidskega davka in vojaške komorske doklade, ako dohodki davkoplačevalca niso zavezani nobenemu drugemu davku nego dohodnini. To davčno ugodnost vsebuje tudi novi finančni zakon in jo razširja na davčno leto 1926/27.

Nove pristojbine za izterjavanje neposrednih in posrednih davkov. — Do zadnjega časa so se pobirale pristojbine za izterjavanje davkov v posameznih pokrajinah neenakomerno. Z dnem 1. aprila t. l. so se te pristojbine izenačile za celo državo in znašajo: a) za pismen, dejansko vročen opomin eno paro od vsakega dinarja zaostalega državnega davka; b) za rubežen v svrhu izterjavanja davkov dve pari od vsakega dinarja zaostalega državnega davka poleg takse po tarifni postavki 79. zakona o taksah. Ta pristojbina se bo pobirala samo, ako se rubežen dejansko izvrši, ne sme pa znašati nikdar manj nego 20 din. Za prodajo se bo pobirala posebna pristojbina po tarifni postavki 81. zakona o taksah, ki znaša 5 Din za zapisnik in 3% od izkupička za izvršitev. Te takse se poberejo iz izkupička za prenos premičnine. — Dosedaj je znašala pristojbina za opomin 4 pare, za rubežen 4 pare in za prodajo 2 pari od vsakega dinarja terjane davka.

Carina.

Nova bolgarska carinska tarifa. — S 23. marcem je stopila v veljavo, in sicer potem naredbe. Zakonski osnutek so predložili parlamentu in so začeli pobirati carino že kar vnaprej; morebitna doplačila ali odplačila bi se izvršila pozneje, če bi parlament osnutka ne odobrili. Kakor pa vse kaže, parlament ne bo delal nikakršnih težav in bo odobril carinske predloge brez spremembe. Ob enem so ukinili uvozno prepoved za ono gizdno blago, za katero so zvišali carino. Zvišanje carine zadene več kot 200 postavk bolgarske carinske tarife in pomeni v mnogih slučajih bistveno poostreitev dosedanje zaščitne carine, tako se je na primer carina na pivo dvignila od 50 na 70 levov, za marmelado od 200 na 300, carina na nekatere kemikalije za več kot 100 odstotkov, prav toliko za pohištvo iz upognjenega lesa (od 150 levov na 300), za steklene izdelke 100% in več. Tudi na tekstilije je povišek zelo občuten in gre v posameznih slučajih na 100 odstotkov. Pri kovinskem blagu znaša povišek povprečno 25 do 30 odstotkov; prav posebno občuten je pri mlinjskih kamnih, od 3 zlatih levov na 8.

Promet.

Reorganizacija prometne službe. — Člen 133. finančnega zakona za leto 1926/27 pooblašča ministra saobračaja, da izvede reorganizacijo prometne službe. Po informacijah, ki smo jih dobili, se namerava izvesti znatne redukcije direktij, tako, da bi ostali po madžarskem vzorcu samo prometni inspektorati, dočim bi se vse ostale agende direktij centralizirale. Predvsem bi se centralizirale tarifna, reklamacijska, komercijelna služba, deloma tudi računovodstvo in ekonomat. Tako bi imela n. pr. ljubljanska direktija mesto dosedanjih osem — pet oddelkov in bi se na ta način reducirala stalež uradništva za circa 260 oseb. Reorganizacija je mišljena predvsem v svrhu pocenitve režijskih stroškov, kar bi naj omogočilo tudi znatno znižanje tarifov v prilog našega gospodarstva. Največja ovira za izvedbo reorganizacije je stanovanjska kriza v Beogradu, ker bi moralo ministrstvo za izvedbo tega projekta zgraditi 6 do 7 tisoč stanovanj. K razvoju in razmotrivanju tega dalekosežnega vprašanja se še povrnemo.

Poljski in kraljevina SHS. Poljski listi ugotavljajo, da je direktna prometna zveza med Poljsko obenem s teritorijem Danskega in kraljevine SHS, uvedena 1. marca t. l., doprinesla ojačanje gospodarskih odnošajev med tema dvema državama.

Mednarodna avtomobilska konferenca. Dne 20. aprila se vrši v Parizu mednarodna konferenca za ureditev avtomobilskega prometa. Na konferenco so pozvane vse evropske in ameriške države. Projekt novih konvencij predvideva, da ne smejo biti osebe, koje šofirajo osebni avtomobil, mlajše od 18 let, a za šofiranje tovornih avtomobilov ne bi smele imeti manj kot 20 let.

Novo sportno in šolsko letalo. Dietrichova d. d. za izdelovanje aeroplanov v Kasselu na Nemškem je zgradila novo sportno in šolsko letalo, dvokrovnik, koga trup je iz jekla. Veliko delov je pa tudi iz duraluminija in hočejo po končanih poskusih sploh jeklo nadomestiti z duraluminijem. Glavni podatki novega letala so: razpetina 8 metrov, dolžina 6.10 m, višina 2.55 m, teža brez obteženja 425 kg, obteženost 245 kg, skupna teža 670 kg, ploskovna mera 17.2 m², obtežitev 38.8 kg na 1 m², motorna moč 80 PH, zaloga benecina za tri ure in pol, zaloga olja za ca 5 ur.

Kupujmo in podpirajmo izvršno KOLINSKO CIKORIJO domači izdelek.

Iz naših organizacij.

Merkurjev jour fix se vrši tokrat ob priliki prošlave 25letnice društvenega obstoja in sicer v soboto dne 17. aprila 1926 v veliki dvorani Kazine. Ob 8. uri bo občni zbor, takoj za tem pa jour fix s sodelovanjem pevskega zbora in orkestra. Polnoštevilno udeležbo članov in članic pričakuje — Odbor Trgovskega društva Merkur, Ljubljana.

RAZNO.

Nov jugoslovenski konzulat. Da se zadosti potrebam naših izvoznikov, je naša vlada sklenila, da se ukine generalni konzulat v Helsingforsu na Finskem ter ustanovi generalni konzulat v Braili na Rumunskem.

Dnevnicke za člane davčnih komisij. — V novem finančnem zakonu, ki je stopil v veljavo dne 1. aprila t. l., si je minister za finance izposloval pooblastilo, da izplačuje članom davčnih komisij za dobo njihovega zasedanja posebne dnevnicke, o katerih izda potrebne odredbe minister za finance v posebnem pravilniku. — Dnevnicke, katere dobivajo člani davčnih komisij, ne vstrežajo že davno

novim razmeram, in je že skrajni čas, da se jih prilagodi izpremenjenim potrebam.

Pravila naših delniških družb. V podlistku »Trgovskega lista« je zadnje mesece izhajala študija univ. prof. dr. M. Škerlj o statutih naših delniških družb. Po želji interesovanih krogov je študija sedaj izšla kot ponatis v obliki priročne brošure. Iz uvoda posnemamo, da je študija plod izkušenj, ki jih je pridobil pisatelj v svoji prejšnji službi pri pregledovanju velikega števila statutih delniških družb, in namenjena je študiji praksi, snovateljem delniških družb in njihovim pravnim svetovalcem; služila bo pa tudi že obstoječim delniškim družbam pri izpreminjanju pravil. Da pisatelj na nekaterih mestih izraža tudi svoje mnenje, kakšen naj bi bil bodoči delniški zakon, je prirodno v času, ko se izdeluje načrt za enotni trgovinski zakonik za celo državo. Knjiga je posebno priporočljiva za notarje, advokate, poslovodeče organe delniških družb in ves poslovni svet. Naroča se pri Trgovsko industrijski delniški družbi »Merkur« v Ljubljani in stane samo Din 15.—

Velesejem v Milanu. Za velesejem v Milanu, ki se vrši od 12. do 27. aprila t. l. je dovolila italijanska vlada posestnikom 50% popust na rednih tarifah. Olajšava velja 30 dni. Karta za odhod, vzeta na meji, velja za povratek, ako je potrjena od sejske uprave.

XIV. Nizozemski velesejem, ki se je vršil od 9. do 18. marca t. l. je uspel najpovolnejše tako glede števila posetnikov, kakor glede poslovnih zaključkov. Uspehi so posetnike iznenadili, ker je gospodarski položaj še vedno zelo težak in ker se je držala trgovina v zadnjih mesecih še bolj rezervirano, kakor pred letom. Število razstavljalcev je znašalo 933 napram 764 v prejšnjem letu. Med razstavljalci je bilo največ domačih (619), nato je bilo največ Nemcev (109), Francozov (66), Angležev (44) itd. Jugoslavija ni bila zastopana. Število posetnikov se čeni od 60 do 65.000. Prihodnji velesejem se vrši od 6. do vključno 17. septembra 1926.

Velesejem v Solunu. Mednarodni semenj, ki se je imel vršiti v Solunu meseca maja t. l., se je preložil na mesec oktober t. l. S tem je dano domačim podjetjem dovolj časa, da se morejo na semenj primerno pripraviti. Solun predstavlja najugodnejše mesto za plasiranje naših proizvodov na tržiščih Levante. Oktobrski semenj v Solunu mora biti v prvi vrsti razstava naših industrijskih produktov.

Pariški vzorčni sejem. Kakor lansko leto se vrši tudi v tekočem letu semenj v Parizu od 8. do 24. maja. Pariški velesejem ima vedno večje uspehe. Lansko leto bila na velesejmu 2 milijona posetnikov. Letos se zgradi nad 1000 novih barak.

Češkoslovaška ne prizna sovjetske Rusije. Ministrski predsednik dr. Černy je izjavil, da češkoslovaška vlada ne namerava priznati sovjetske vlade de iure in da o tem vprašanju ni niti doslej razpravljala.

Francoski dolg napram Angliji. »Echo de Paris« piše: Neve se še kedaj da bo finančni minister Raul Peret odpotoval v London, da uredi vprašanje francoskega vojnega dolga v Angliji. Vprašal pa je za mnenje razne vplivne politične osebnosti, v prvi vrsti pa nekatere bivše finančne ministre. Najbrž bo v London odposlan kak funkcionar finančnega ministrstva, ki bo potem poročal o tem, da-li bi bilo mogoče doseči sporazum. Minister Peret pa ne bi mogel pričeti pogajanj pred koncem aprila, ko pojde zbornica na počitnice.

Brezalkoholna Produkcija. Ljubljana. Poljanski nasip 10/59 pošlje vsakemu naročniku »Trgovskega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Po svetu. Ruski poštni urad bo izdal 20 milijonov zlatih rubljev za propagando med kmeti, da bodo začeli rabiti telefon. Sedaj pride v Rusiji en telefon na 1500 ljudi, v bodoče naj bi prišel eden

na 10 ljudi. — Od leta 1902 do letos so producirali v Jahimovem na Češkem 12 gramov radija. — Malokomu je znano, da ima tudi Češkoslovaška vrelce nafte. Državni vrelci v Kbelyju so dali lansko leto okoli 730 cistern surove nafte, cisterna a 10.000 kg. Zaposlenih je bilo okoli 450 delavcev. Letošnja produkcija znaša 70 do 85 cistern na mesec. Čistilna dela opravi tvrdka Fauto v Pardubicah. — **Avstrijsko-ogrška trgovska pogodba** bo stopila v veljavo tekom prihodnjih tednov, na novo se je pa sklenila ameriškorumunska trgovska pogodba. — Letos je minulo 150 let, odkar je izšla znamenita knjiga narodnega gospodarja Adama Smitha: Vzroki narodnega blagostanja. Bomo pričeli o njej poseben članek, saj se Smithovi nauki v marsičem popolnoma ujemajo z našimi nazori. — **Holandska zunanja trgovina** se je tudi lani ugodno razvijala in se je pasivni saldo spet zmanjšal; leta 1922 je znašal 806 milijonov holandskih goldinarjev, l. 1923 706, l. 1924 703, lani pa 647 milijonov; lanski uvoz 2.455 milijonov, izvoz 1.808 milijonov. Zivul so importira-

li lani za 676 milijonov, eksportirali so jih pa za 824 milijonov; surovin so uvozili za 926 milijonov, izvozili pa samo za 290 milijonov, tu notri je glavna postavka pasivnega salda. — Število udeležencev na **brežičnem brzojavu** v Nemčiji je naraslo lani na 1.108.845. Prirastek je povsod velik; Berlin izkazuje številko 481.000, Hamburg 137.000 Leipzig 118.000, München 95.000 itd. — Dobivanje radija v Južni Avstraliji hitro narašča. Blizu mesta Adelaide so napravili koncentracijsko zgradbo, ki lahko predela 400 ton rude. Iz 1 tone bodo dobili 11 miligramov radija, pri polnem obratu na mesec 4,4 grame, kar je več kot produkcija v Belgijskem Kongu in seveda neprimerno več kot produkcija na Češkem.

Ljubljanska borza.

9. aprila 1926.

Blago: Bukova drva, 1 m dolž., suha, feo meja, 10 vag., den., bl. 17.50, zaklj. 17.50; borovi hlodi, od 25 cm prem. napr., media 30, feo nakl. post. bl. 260; hrastovi frizi, I, II, od 5 cm šir. napr., od 30 cm deb. napr., feo meja bl. 1800; **Premog:** Kal. ca. 7000 antracit, Orle, feo vagon Skofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500; kockovec bl. 450; orehovec bl. 400; zdrob bl. 350. Kal. ca. 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm bl. 260; kockovec 35/60 mm bl. 240; orehovec 20/35 mm bl. 210; zdrob 10/20 mm bl. 190. Kal. ca. 3500, feo vagon Novo mesto: kosovec bl. 170; kockovec 100 mm bl. 150; orehovec 50 mm bl. 140; zdrob bl. 130; rovní bl. 120. — **Pšenica** bačka, 75/76, feo vag. nakl. post. bl. 295; pšenica bačka, 77/78, feo vag. nakl. post. bl. 300; koroza, času prim. suha, feo Postojna tranz. za april bl. 167.50; času prim. suha, par. šid bl. 182; času prim. suha, feo nakl. post. bl. 128; inzulanka, feo vag. nakl. post. bl. 160; stara, feo vag. nakl. post. bl. 142; ajda, feo vagon Ljubljana bl. 260; rž domača, feo vagon Beltinci bl. 210; proso rumeno,

feo vag. Beltinci bl. 210; oves rešetani, feo vag. nakl. post. bl. 173; krompir beli, feo vag. Beltinci bl. 76; krompir semenski, feo vag. dol. post. bl. 110; čebulček, feo vag. nakl. post. bl. 650; seno polsladko, stisnjeno, feo vag. slov. post. den. 60; la Portland-cement dalmatinski; v jutastih vrečah, feo Split bl. 40; v papirnatih vrečah, feo Split bl. 44.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 bl. 76; vojna škoda den., bl. in zaklj. 287; zast. listi Kranj, dež. banke den. 20, bl. 21; kom. zad. Kranj, dež. banke den. 20, bl. 21; Celjska posojilnica den. 200, bl. 205; Ljublj. kred. banka den. 190; Merkantilna banka den., bl. in zaklj. 102; Prva hrv. šted. bl. 870; Slavenska banka den. 50; Kred. zav. den. 165, bl. 175; Strojne tovarne bl. 95; Trboveljska den. 372, bl. 384; Papirnice Vevče den. 100; Stavbna družba den. 50, bl. 60; Sešir den., bl. in zaklj. 110.

TRŽNA POROČILA.

Živinski sejem v Ljubljani (7. t. m.). Dogon 360 konj, 8 žrebet, 65 volov, 64 krav, 16 telet in 435 prascev za rejo. Prodanih: 59 konj, 4 žrebeta, 24 volov, 20 krav, 7 telet in 283 prascev. Cene za kg žive teže: voli I. 8—8.50, krave za klobase 3—4, teleta 10—11.50 Din. Prasci za rejo so se prodajali po 400—550 Din za par, konji pa po 2000—6000 Din. Cene so bile čvrstše. Promet živahen.

Zagrebski tedenski sejem (7. t. m.). Dogon goveje živine srednji. Svinj precej. Cene teletom in svinjam so poskočile za pol dinarja. Za Italijo so se kupovali prvovrstni voli. Vojni dobavitelji so povpraševali po srednjevrstnem blagu. Zaradi večjega povpraševanja je bil promet zelo živahen. Danes se je podražila tudi krma. Za kg žive teže so notirali: voli I. 9.50—10.50 (izjemno do 11.25), II. 8—9, III. 7—8, krave domače I. 7.50—9, II. 6—6.50, III. 4—5, junci I. 9—12, II.

8—9, junice I. 8—9, II. 5.50—7.50, teleta 8—10 (zaklana 10—14), svinje, domače, nepitane 11—13, pitane 13.50—14, sremške 16—17 (zaklane domače 15—16.50, zaklane sremške 16—17) Din. Konji: 5000—12.000 Din za par; jahalni konji 2000—3500 Din za komad. Krma: seno I. 100—125, II. 75—90, stisnjeno 100, lucerna 125—175, slama 75—1000 Din za 100 kg.

Dunajski goveji sejem (6. t. m.). Dogon 230 glav; od tega iz Jugoslavije samo 76. Cene prilično nespremenjene. Le najboljše blago je nekoliko cenejše. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.45—1.65 (izjemno 1.70 do 1.95), II. 1.10—1.40, III. 0.95—1, biki 1 do 1.35, krave 0.85 do 1.30, slaba živina 0.55 do 0.85 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (6. t. m.). Zaključni tečaji ameriških borz višji. Na Dunaju težaven promet. Razpoloženje za nakupovanje ni bilo posebno živahno. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingah: pšenica domača 40.75—41.75; rž domača 27—27.50; turščica 20—21; oves domači 28—29.

KJE SE KUPI?

Le pri trdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phonix.
Iskrotom posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermenice, pnevmatika.
Ponk o vezenju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Trgovci! Obrtniki!

Pri trdki

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA

blizu rešernovega spomenika, ob vodi
dobite vse potrebščine za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje
na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni.

Erudersko akcionarsko društvo

Sedež: **„OCEANIA“** Ravateljstvo: Sušak
Glavno odpravnništvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga Jadransko morje, Marseille, Španija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita	vsakega 1. meseca
Šibenika	4.
Sušaka	10.
Trsta	18.

pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelona, Valencija, Oran, Melilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Tenerife in Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih mednarodnih.

Petnajstidnevna trgovska proga za Egejsko morje

za: Sušaka, Trsta, Splita, eventualno in Gružu za: Patras, Kalamata, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metilene, Chios, Smirno, po potrebi Ghytion, Dedeagac, Rodi, Kandijo in Kanejo.

Za pojasnila se je obrniti na ravateljstvo na Sušaku in glavno odpravnništvo v Trstu ali na društvena nastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča

Špecerijsko blago

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave s električnim
obratom.

CENIK NA RAZPOLAGANJE

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome

za nealkoholne pijače vseh vrst

Koncentrirani sadni eteri

za aromatiziranje kandi-
in sladice

PRAVI MALINOVEC

Sadna marmelada „Nektar“

Sadni grog (Punsch)

-- Limonov sok --

priporoča:

Srečko Potnik in drug

Ljubljana, Metelkova ulica 13

!!! Zahtevajte cenike !!!

NAROČAJTE
»TRGOVSKI LIST!«

Najboljša so še vedno **PUCH-kolesa!**

Solidne cene! Plačljivo na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto.

Na debelo **JADRAN** Na debelo

izvozna in uvozna družba z o. z.

V LJUBLJANI

Veletrgovina s špecerijskim, kolonijalnim
blagom in deželnimi pridelki

Brzojavi: „JADRAN“, Ljubljana — Telefon interurban št. 113

MOTOCIKLI **Jugo-Auto** Ljubljana

B. S. A. — Naj boljši in ekonomični za

trgovsko pot. Nove zbirne cene za 1926.

Tel. 236

TISKARNA **MERKUR**

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Način pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgo-
vino, industrijo in
urade; časopise,
knjige, koledarje,
letake, posetnice
i. t. d. i. t. d.
Lastna knjigovoznica.

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.